

JOBIUS MONACHUS.

NOTITIA.

FABRICIUS *Bibliothec. Græc.* t. IV, p. 474.

Jobii monachi, in Oriente clari post synodum Chalcedonensem ante Heracliana ac Monotheletarum tempora, adeoque circa sexti initia sæculi (a), *Οικονομική Πραγματεία*, Opus de variis Œconomiam sive Incarnationem Christi et Ecclesiam Christianam spectantibus quæstionibus (b), divisum in libros IX, capita 45, ex quibus proluxa excerpta Photius servavit, ipsos hodie desideramus. Jacobum (majorem, Apostolum) propter virtutem dictum esse Ἰωβλίαν, legas, p. 332, pro quo Ἰωβλίαν apud Nicetam et in Eusebii codicibus II, 23, *Hist. ὠβλίαν*, sed legendum ὠβλίαν γυνή περιούγη λαοῦ. Vide Reinesii *Var. lect.* III, II, p. 356; atque alias de hac voce conjecturas apud Fullerum III, 1, *Miscell. sacr.*; et in Combefisii *Auctario novissimo Bibl. Patrum*, p. 541. Hæretici nomine tenus ab Jobio notantur Manes, p. 300, Arius et οἱ κατὰ Μακεδόνιον, p. 311. Doctorem Ecclesiæ laudat nullum nisi Θεοφόρον Ignatium, p. 321, et Gregorium Theologum, p. 315, 316; ac Gregorium Nyssenum, p. 326. Hujus Jobii *πραγματείαν* alteram κατὰ Σεβήρου, *contra Severum Antiochenum*, p. 298, memorat, sed nihil ex ea profert Photius, auctorem, p. 323, appellans κλεινόν τε καὶ τῶν θεῶν μαθημάτων διάπυρον ἔραστήν.

(a) Elegantis ingenii scriptorem, non tamen antiquissimum, qui paulo ante tempora Photiana vixerit, appellat Rich. Montacutius, p. 27 *Analect.*

(b) V. gr. Quare Filius Dei, et non Pater vel Spiritus sanctus incarnatus fuerit? quare Filius Dei, non angelus? Multas etiam de aliis argumentis quæstiones admiscet Jobius, ut: Quare fuerit

homo ita conditus ut posset labi? Quare Moses historiam creationis non cœperit ab angelis? quare in sacris, Veteris maxime Test., libris sint loca intellectu difficilia? p. 324 seq. et quomodo pro omnibus hominibus mortuus Christus, p. 330, seq. non vero pro angelis, p. 334; et quomodo angeli in bono confirmati, nos minime? p. 338.

IOBIOY

ΕΙΣ ΤΟ ΔΙΑ ΤΙ Ο ΥΙΟΣ ΕΞΑΡΚΩΘΗ ΚΑΙ ΟΥΧ Ο ΠΑΤΗΡ Η ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ (1).

JOBII

QUÆSTIO QUARE FILIUS INCARNATUS EST, NON AUTEM PATER AUT SPIRITUS.

ANG. MAI, *Class. Auct.* t. X, p. 601.

A. [Cod. p. 47.] Σὺν αὐτῇ τῇ ῥίζῃ καὶ τῷ θε-
μελίῳ τῆς οἰκονομίας πρόεισι καὶ μηνύεται ἡ αἰτία,
δι' ἣν ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος ἐσαρκώθη· μόνον οὐχὶ δι'
αὐτῶν τῶν πραγμάτων ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογουμένου
τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ μὴ ἔωντος πλανᾶσθαι περὶ τὸ
ζήτημα, ἀλλὰ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας φέ-

(1) Erat hæc prima quæstio operis inscripti *Οικονομική*, *De incarnatione*, a Jobio scripti, quod deperditum opus copiose describit Photius cod.

I. In ipso principio et fundamento œconomix incarnationis præferri debet et indicari causa, cur Filius et Verbum incarnatus sit; cum fere rebus ipsis suam ipsius causam defendat Dei Verbum, et in exquisitione errari non sinat, sed præ seipso difficultatis solutionem ferat. Illud igitur præsepe

222. Sequentia quoque fragmenta ex eodem opere sumpta videntur.

mitiorem præcone vocem habens, quod ut nutrix
 amplexum est pannis involutum Verbum, quod
 etiam quædam ex animalibus secundum legem puris
 et impuris, boves et asinos hospitabatur et nutrie-
 bat. His ostenduntur duæ mundi partes; bobus
 quidem, ille jugo legis submissus Israel, et man-
 data servare jussus; asinis autem, gentium multi-
 tudo, libera quidem a legis jugo, sed dæmoniarum
 facta sedes et cathedra. Habacuc incarnationis
 circumstantias prædicens: *In medio duorum ani-
 malium cognoscetur, dicit*¹; Verbi enim intermedio
 conjungitur natio utraque, et medius paries sol-
 vitur; nam *In Christo Jesu non est Græcus neque
 Judæus, neque circumcisio neque præputium*. In
 testimonium horum dictorum magnus Gregorius
 dicit: « Præsepe adora, per quod, dum sine verbo
 eras, nutritus es a Verbo; et cognosce ut bos pos-
 sessorem tuum, Isaias præcipit tibi², et sicut asi-
 nus præsepe domini tui, sive e puris animalibus
 unum sit, et sub lege Verbum ruminantibus, et ad
 sacrificium aptis, sive ex impuris ad tempus et non
 aptis sacrificio, et ex gentilium parte. » Magnus
 quoque Basilus: « Etsi hæreticus præsepe illi
 exprobrat, per quod, dum sine verbo erat, nutritus
 est a verbo. »

II. Quoniam baptismi adoptionis origo est, Spi-
 ritu differenti modo electi fuimus; etenim cum
 baptismi principio et origine Spiritus corpora-
 liter nobis in forma columbæ se præbuit, et cum
 purificatione qui purum efficit simul præstatur; et
 sicut Christo corporalem celebramus ortum, Dei
 manifestationis diem honorantes, in quo Filius in
 terra visus est, et cum hominibus conversatus
 est³; ita luminum, id est, illuminationis diem Dei
 manifestationis nomine decorantes, non minus ipsi
 corporaliter apparenti Spiritui celebramus. Ideo
 recens baptizatis, ut cognoscant et credant digni-
 tatem Spiritus qui purificavit et consecravit, arrhae
 da'æ sunt fidei Spiritus dona, verum adoptionis
 pignus. *Cum enim filii estis, dicit Apostolus, immi-
 sit Deus spiritum Filii sui in corda vestra*⁴; et Sal-
 vator: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu*⁵.
 — *Vos autem baptizabimini in sancto Spiritu et
 igne*⁶; et beatus Joannes: *In hoc cognoscimus
 quoniam in ipso manemus, et ipse in nobis ex Spiritu
 quem dedit nobis*⁷; et Paulus: *In quo signati estis
 in diem redemptionis*⁸; et multa similia.

ματος οὗ ἔδωκεν ἡμῖν· καὶ ὁ Παῦλος· Ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρόσεως· καὶ πολλὰ
 ταῦτα.

III. In majus debitum crescere docet (parabola),
 non omnino idem fieri, quale est præsens debitum.
 Dixit enim istud, ut videtur, tanquam justus et
 minister hoc postulans; quamvis contrarium in
 hominibus plerisque inveniatur. Nam justi omnes
 per virtutem, etsi in aliquo prius peccaverint ut
 Zachæus solventes, et multiplicis sudorum merce-

¹ Habac. iii, 2. ² Isa. i, 2. ³ Baruch iii, 38.
⁴ I Joan. iii, 19. ⁵ Ephes. iv, 30.

ροντος. Αὐτὴ γοῦν ἡ φάτνη κήρυκος μεγαλοφωνώ-
 τερον, οἷα τροφὸς ὑποδεξαμένη σπαργανθέντα τῶν
 Λόγον, ἢ ποτε τῶν ἀλόγων τῶν τῷ νόμῳ καθαρῶν,
 καὶ ἀκαθάρτων βοῶν, καὶ ὄνων δεξαμένη, καὶ τροφὸς·
 οἷς δηλοῦται τὰ δύο τοῦ κόσμου διχοτομήματα, διὰ μὲν
 τῶν βοῶν, ὁ τῷ τοῦ νόμου ζυγῷ ὑποτεθεὶς Ἰσραὴλ,
 καὶ ἐργάτης εἶναι τῶν ἐντολῶν ἐπιταχθεὶς· διὰ δὲ τῶν
 ὄνων, ἡ τῶν ἐθνῶν πληθὺς, ἡ νομικῶν μὲν ἐλευθέρα
 ζυγῶν, ὑπόστροφμα δὲ καὶ καθέδρα δαιμονίων τυγχά-
 νουσα. Καὶ Ἀμβροσίμ τὰ τῆς οἰκονομίας προλέγων,
 Ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ, φησὶν· τῇ γὰρ
 τοῦ Λόγου μεσιτεία συνάπτεται ἔθνος ἑκάτερον, καὶ
 τοῦ φραγμαῦ τὸ μεσότοιχον λύεται· Ἐν γὰρ Χριστῷ
 Ἰησοῦ οὐκ ἔστιν Ἑλληὴν καὶ Ἰουδαῖος, οὐ περι-
 τεμῆ καὶ ἀκροβυστία. Καὶ μάρτυς τῶν εἰρημένων,
 ὁ τε μέγας Γρηγόριος λέγων· « Τὴν φάτνην προσκύ-
 νησον, δι' ἣν ἄλογος ὢν ἐτρέφης ὑπὸ τοῦ λόγου· καὶ
 γινῶθι ὡς βοῦς τὸν κτητάμενον, Ἠσαίας διακελεύ-
 εται σοι· καὶ ὡς ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ,
 εἴτε τῶν καθαρῶν τις εἴ, καὶ ὑπὸ τὸν νόμον καὶ
 μηρυκισμὸν ἀναγόντων τοῦ Λόγου, καὶ πρὸς θυσίαν
 ἐπιτηδεύων, εἴτε τῶν ἀκαθάρτων τέως καὶ ἀθύτων,
 καὶ τῆς ἐθνικῆς μερίδος· » καὶ ὁ μέγας Βασίλειος,
 « Εἰ καὶ τὴν φάτνην ὁ αἰρετικὸς αὐτῷ ὄνειδίζει,
 δι' ἧς ἄλογος ὢν ἐτρέφη ὑπὸ τοῦ λόγου. »

B
 ὁ τε μέγας Γρηγόριος λέγων· « Τὴν φάτνην προσκύ-
 νησον, δι' ἣν ἄλογος ὢν ἐτρέφης ὑπὸ τοῦ λόγου· καὶ
 γινῶθι ὡς βοῦς τὸν κτητάμενον, Ἠσαίας διακελεύ-
 εται σοι· καὶ ὡς ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ,
 εἴτε τῶν καθαρῶν τις εἴ, καὶ ὑπὸ τὸν νόμον καὶ
 μηρυκισμὸν ἀναγόντων τοῦ Λόγου, καὶ πρὸς θυσίαν
 ἐπιτηδεύων, εἴτε τῶν ἀκαθάρτων τέως καὶ ἀθύτων,
 καὶ τῆς ἐθνικῆς μερίδος· » καὶ ὁ μέγας Βασίλειος,
 « Εἰ καὶ τὴν φάτνην ὁ αἰρετικὸς αὐτῷ ὄνειδίζει,
 δι' ἧς ἄλογος ὢν ἐτρέφη ὑπὸ τοῦ λόγου. »

Γ'. [p. 90.] Ὅτι τὸ βάπτισμα τῆς υἰοθεσίας ἡ βίβλα,
 τῷ Πνεύματι διαφερόντως ἀποκεκλήρωται· καὶ γὰρ
 μετὰ τῆς τοῦ βαπτίσματος ἀρχῆς τε καὶ βίβλης τὸ
 Πνεῦμα σωματικῶς ἡμῖν ἐν εἶδει περιστερᾶς ἐπεδή-
 μησεν, καὶ τῷ καθαρισμῷ τὸ καθαροποιῶν συμπροέρ-
 χεται, καὶ ὡσπερ Χριστῷ τὸν σωματικὸν ἐορτάζομεν
 τόκον, θεοφανείας ἐντροφῶντες ἡμέραν, τοῦ Υἱοῦ
 ἐπὶ τῆς γῆς ὄφθέντος καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανα-
 στραφέντος· οὕτω καὶ τὴν τῶν φώτων, ἡγοῦν τοῦ
 φωτισματος ἡμέραν θεοφανείας προστηγορία τιμῶν-
 τες, οὐκ ἔλαττον, καὶ αὐτῷ σωματοειδῶς ἐπιφανέντι
 συνεπιτελοῦμεν τῷ Πνεύματι. Διὸ καὶ τοῖς νεοβαπτί-
 στοις πρὸς γινῶσιν καὶ πίστωσιν τῆς τοῦ καθήραντος
 καὶ τελειώσαντος Πνεύματος ἀξίας, ἀρραβῶν ἐδίδοτο
 τῆς πίστεως τοῦ Πνεύματος τὰ χαρίσματα, τὸ τῆς
 υἰοθεσίας ὄντως ἐνέχυρον· Ὅτι γὰρ ἐστε υἱοὶ, φησὶν,
 ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ
 ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν· καὶ ὁ Σωτὴρ· Εἰ μὴ τις
 γεννηθῆ ἔν ἕδατος καὶ Πνεύματος· καὶ, Ὑμεῖς δὲ
 βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· καὶ
 ὁ μακάριος Ἰωάννης· Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι
 ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν ἐκ τοῦ Πνεύ-
 ματος οὗ ἔδωκεν ἡμῖν· καὶ ὁ Παῦλος· Ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρόσεως· καὶ πολλὰ
 ταῦτα.

D
 βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· καὶ
 ὁ μακάριος Ἰωάννης· Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι
 ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν ἐκ τοῦ Πνεύ-
 ματος οὗ ἔδωκεν ἡμῖν· καὶ ὁ Παῦλος· Ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε εἰς ἡμέραν ἀπολυτρόσεως· καὶ πολλὰ
 ταῦτα.

Γ'. [p. 189.] Ἐν ταῖς πλείοσι τὸ ὀφείλον γίνεσθαι
 διδάσκει, οὐ τὸ πάντως οὕτως γινόμενον· οἷόν ἐστι·
 καὶ τὸ παρόν· εἶπε γὰρ τοῦτο κατὰ τὸ εἶδος, ὡς τοῦ
 δικαίου, καὶ τοῦ ἀκολούθου τοῦτο ἀπαιτοῦντος· εἰ
 καὶ τὸναντίον ἐν τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν
 εὐρεῖν. Οἱ μὲν γὰρ δίκαιοι πάντες διὰ τῆς ἀρετῆς,
 εἰ καὶ τι προήμαρτον ὡς ἄνθρωποι, καθαρισθέντες
 καὶ τὸ χρέος πολυπλασίως ὡς ὁ Ζακχαῖος ἀποδόντες,
⁴ Galat. iv, 6. ⁵ Joan. iii, 5. ⁶ Luc. iii, 16.

καὶ ἔτι μυρίους ἰδρώτων μισθοὺς ὑφαιλούμενοι, Ἔσται γάρ, φησὶν, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς, εἰ καὶ μικροῖς ὑπέκειντο πλημμελίμασιν, ἀγαπῶσι πολὺ· τὸ δὲ τῶν ἁμαρτωλῶν ἡμῶν πλῆθος μυρίοις βρῦντες ἔλκεσι, καὶ ὡς εἰκὸς πολλὰ καὶ τῷ βαπτίσματι, καὶ ὡς ἄλλως χρηστότητι θεῖα συγχωρηθέντες καὶ καθ' ἡμέραν ἀδικοῦντες, καὶ τῶν παρὰ Θεοῦ πάντων ἀγαθῶν ὑπὲρ τοὺς ἀγαθοὺς ἀπολαύοντες, μικρὰ τῆς ἀνεχομένης, καὶ μεγάλα δωρομένης θείας ἀγάπης φροντίζομεν. Ὁ μὲν γὰρ Ἰῶδ ἄμεμπτος ὢν, ὡς καὶ ἄλλοι κατ' ἐκείνον μυρίοι, ὑπερηγάπα τὸν Θεόν, μὴ μετρῶν πρὸς τὰ αὐτῷ πεπραγμένα τὸν ἔρωτα· Ἰούδας δὲ, κλέπτης ὢν, καὶ μαιφόνος τὸν τρόπον, καὶ οὐ μόνον τὸ πᾶν ἀφειθεῖς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀφείναι ἐξουσίαν εἰληφώς, φρονεῖς τοῦ εὐεργέτου καὶ προδότης ἐγένετο· καὶ οἱ μὲν Ἰουδαῖοι λίαν ἀγαπώμενοι καὶ ἀκύνοντες τοῦ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἀφείναι βουληθέντος, λέγοντος· *Οὐκ ἤλθοις εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ*, ἐδίωκον καὶ ἀπεστρέφοντο, οἱ δὲ ἐθνικοὶ ἀκούοντες τὸ, *Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ δοῦναι κυναρίοις, προσέτρεχον· καὶ συντόμως οἱ δίκαιοι τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ἐξεύοντες, καὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ παραβαλλόμενοι, ὅμως παρέμειναν, πλεον καὶ πλεον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἐχόμενοι· οἱ δὲ ἁμαρτωλοὶ, καὶ εὐθηνούντες, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν Γραφὴν κατέχοντες πλοῦτου, τῷ εὐεργετοῦντι Θεῷ οὐκ εὐγνωμονοῦσιν. Εἰ οὖν μὴ κατὰ τὴν λεχθέντα σκοπὴν τοῦτο νοήσομεν, τί ποιήσομεν τῇ τάναντις λεγούσῃ παραβολῇ, ἐν ἧ ὁ τὰ μυρία τάλαντα συγχωρηθεῖς, μικρὰ τῆς τοῦ συγχωρήσαντος ἀγάπης φροντίσας, κατὰ τοῦ συνδούλου ἐμάνη· δι' οὗ μέσου καὶ τὸν Δεσπότην ὕβρισεν, εἴ γε τῆς αὐτοῦ φιλανθρωπίας τὸ τὰ τῶν δούλων εἰς ἐκυτόν ἀναδέχεσθαι, παρ' οὗ καὶ τὸ, *Ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τὸ αὐτὸ νοητέον καὶ περὶ τῆς παραβολῆς τοῦ ὁσώτου καὶ τοῦ σώφρονος τῶν δύο ἀδελφῶν· οὐχ ὡς τούτου πάντως οὕτω προελθόντος, ἀλλ' ὡς τῆς τῶν πραγμάτων ἀκολουθίας οὕτω ταῦτα καθ' ὑπόθεσιν ἀπαιτούσης, καὶ μονονουχί τῆς Γραφῆς τὸ μέγεθος τῆς εἰς ἡμᾶς φιλοτιμίας τοῦ Θεοῦ διὰ τούτων ἐπιδεικνυούσης, καὶ ἡμᾶς ἐντρεπούσης, εἴ γε δέον, τοῦ ὁσώτου τῷ πατρὶ προδραμόντας, καὶ ἐξομολογουμένους οὕτω τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα λήψεσθαι. Τὸ ἔμπαλιν ὁ Θεὸς μηδὲ εὐγνωμονηθεῖς, μηδὲ αἰτηθεῖς φιλοτιμεῖται· ἢ οὖν τῆς παραβολῆς, καὶ τῶν δεόντων διήγησις, τοῦ πλῆθους τῆς ἡμῶν κακίας, καὶ**

καὶ ὑπόμνησις.
 Δ'. [p. 411.] Οὐ γὰρ κατὰ τὴν κοινὴν καὶ συνήθη τῶν ὄλων δημιουργίαν, λόγῳ καὶ τὴν ἡμετέραν φύσιν ἀνέπλασεν· ἀλλ' ὅπερ ἐπ' οὐδενὸς τῶν ἄλλων ἠνέσχετο, οὐκ ἐπ' ἀγγέλων, οὐκ ἐπ' ἄλλης τινὸς φύσεως, τοῦτο ἐπὶ τῇ τῶν ἀνθρώπων ὑπέστη σωτηρία. Ἄντι δεσπότητος γὰρ δούλος χρηματίσας, εἰκότως καὶ καταλιπεῖν τὰ ἐννενήκοντα ἐννέα λέγει πρόβατα, τὴν εἰς ἄλλο παραδοξότερον καὶ θαυμασιώτερον εἶδος

A dis debitam præstationem sperantes, *Erunt enim, dicit Scriptura, merces vestra multa in caelo*⁹, quamvis levibus subiciantur offensis, multum diligunt nosque, peccatorum turba, mille scatentes vultu-ribus, et, ut videtur multis, baptismate, et alias bonitate Dei mundati, et in dies peccantes, et omnibus quæ ex Deo veniunt bonis magis quam ipsi boni fruente, parvi nos sustinentem et multis donis cumulante Dei charitatem æstimamus. Job enim non querens, ut mille circa illum alii, Deum prædiligebat, nec dilectionem ad res quæ sibi contingebant metiebatur. Judas autem Iatro factus, et homicida hoc modo, cum non solum illi omnium culparum venia, sed etiam aliis veniam dandi potestas facta esset, benefactoris sui interfecto et tradito inventus est. Judæi quidem multum dilecti et audientes illum, qui peccata eorum dimittere volebat, dicentem: *Non veni nisi ad oves perditas domus Israel*¹⁰, rejecerunt et odio habuerunt; ethnici autem audientes non esse bonam sumere panem filiorum et mittere canibus¹¹, accurrerunt. Uno verbo, justi angustam et arctam viam secuti, igne et ferro probati, nihilominus permanserunt, magis ac magis in Deum dilectione crescentes: peccatores autem, in rebus prosperis constituti, et ad tempus, ut dicit Scriptura, divitias possidentes, benefacienti Deo non gratos se præbent. Si igitur secundum dictum propositum illud reputaverimus, quid agemus in parabola contraria dicente? In qua ille cui decies millia talenta remissa sunt, parvi remittentis charitatem æstimans suo conservo iratus est; itaque Dominum injuria affecit, qui per hominum amorem in se servorum suorum injurias recipit; dicit enim: *Quod feceritis uni ex his minimis, mihi fecistis*¹². Idem censendum est de parabola duorum fratrum, prodigi et sapientis; non quasi idem omnino propositum sit, sed rerum connexionem eadem secundum hypothesim postulante, et ita Scriptura magnitudinem Dei liberalitatis erga nos his rebus ostendente, et nos inducente, si opus sit, ut curramus ad patrem prodigi, et confiteamur ita petitiones in salutem accipi; vicissim quoque Deum, etsi non grati fuerimus, aut non rogaverimus, liberalitate uti. Hæc igitur parabola, et prodigi necessitatis narratio, nostræ malignitatis magnitudinem, et ineffabilem Dei erga homines amorem probat et in memoriam revocat.

D τῆς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας ἔλεγχός ἐστι.
 IV. Non enim per communem et omnibus assuetam operationem, Verbo nostram naturam formavit; sed quod in nullos alios ostendit, neque in angelos, neque alienius naturæ creaturas, hoc in hominum salutem disposuit. Etenim pro hero suo servus loquens, merito linquere novem et nonaginta oves dicit, cum in aliam mirabiliorem et præstantiorem faciem operationem immutatam esse et

⁹ Matth. v, 12. ¹⁰ Matth. xv, 24. ¹¹ ibid. 26. ¹² Matth. xxv, 40.

consuetudinem innovatam parabola significet; et non quemadmodum omnia a principio disposuit, sed nova et meliore forma, et omnem nostram rationem superantem innovationem adhibuit.

V. Adoptionis signa recuperat apud bonum Deum et Patrem, homo hae destitutus, stolam magnificam, et in digito annulum, et saginatum vitulum immolatum; quæ omnia sunt nostræ adoptionis indicia. Quid esset enim digiti annulus nisi Spiritus dona, et gratia, et in adoptionem vocatio? Nam digiti annulus est ornamentum, et digitum dici Spiritum testificatur illud: *Si ego in digito Dei ejicio dæmonia*¹³.

Ang. Mai *Spicileg. Rom.* t. X, p. 152, Lat. GALLAND. *Biblioth. Patrum* t. XIII, p. 702.

Et ego Jobius episcopus.

Confiteor Dominum Jesum Christum a sæculo quidem Deum Verbum sine carne, novissimis sæculis carnem ex sancta Virgine misisse sibi, et esse unum et eundem Deum et hominem, unam hypostasim compositam, et unam personam indivisibilem, mediam inter Deum et homines, et conjungentem creaturas divisas cum Creatore, consubstantiali Deo secundum divinitatem ex paterna substantia existentem, et consubstantiali hominibus secundum carnem ex natura humana ipsi unitam, et adoratum et glorificatum cum propria carne, quoniam per ipsam facta est nobis redemptio a morte, et communio cum immortalibus; caro enim summe unita Verbo, et nunquam separata, non est hominis, non servi, non creaturæ personæ, sed ipsius Dei Verbi, creatoris, consubstantialis Deo, id est, incorporeæ substantiæ ineffabilis Patris. Eos vero qui dicunt, aut docent carnem Verbo summe unitam et nunquam separatam esse consubstantiali Deo, id est, substantiæ incorporeæ, hos tanquam dissensiones, et scandala præter doctrinam Ecclesiæ, quam a principio didicimus, facientes in Ecclesiis declinamus, secundum apostolicam prædicationem, et alienos existimamus, quia antiquæ traditioni et ecclesiasticæ paci adversantur.

¹³ Luc. xi, 20.

(2) Respicit Jobius ad sanctum Cyrillum.

Plura de Jobii monachi Scriptis habes in Bibliotheca Photii, cod. 222, quam in tomo CIII hujus Patrologiæ sumus edituri.

δημιουργίας ἀναχώρησίν τε καὶ μετάθεσιν, καὶ τὴν τῆς συνηθείας καινοτομίαν τῆς παραβολῆς ἀνιγματούσης· καὶ ὡς οὐ καθ' ἕν τρόπον τὸ πᾶν ἐξ ἀρχῆς συνεστήσατο, ἀλλὰ καινοπρεπῆ τε καὶ ὑπὲρ πάντα λόγον τὸν ἡμέτερον ἀνακαινισμὸν ἐξεργάσατο.

Ε'. [p. 422.] Τὰ σύμβολα τῆς υἱότητος ἀνακτάται πάλιν παρὰ τοῦ ἀγαθοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, ὁ ταύτης ἐκπεσὼν ἄνθρωπος, στολὴν λαμπρὴν, καὶ τὴν ἐν τῷ δακτύλῳ σφραγίδα, καὶ τὸν τυθέντα μόσχον σιτευτόν· ἅπερ ἅπαντα τῆς καθ' ἡμᾶς υἱοθεσίας εἰς προσηνύματα. Τί γὰρ ἂν εἴη σφραγίς ἢ δακτύλιος, ἀλλ' ἢ τοῦ Πνεύματος τὰ δῶρα, καὶ χάρις, καὶ εἰς υἱοθεσίαν ἀνάκλησις; εἴπερ τοῦ δακτύλου ὁ δακτύλιος φόρεμα· δάκτυλον δὲ λέγεσθαι τὸ Πνεῦμα μαρτυρεῖ (2) τὸ, *Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω*
B τὰ δαιμόνια.

Καὶ ἐγὼ Ἰόβιος ἐπίσκοπος.

Ὁμολογῶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐξ αἰῶνος μὲν ἄσαρκον Θεὸν Λόγον, ἐπ' ἐσχάτων δὲ αἰώνων, σάρκα ἐξ ἀγίας Παρθένου ἐνώσαντα ἑαυτῷ, εἶναι Θεὸν καὶ ἄνθρωπον, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν, ὑπόστασιν μίαν σύνθετον, καὶ πρόσωπον ἕν ἁδιαίρετον, μεσιτεῦον Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, καὶ συνάπτον τὰ διηρημένα ποιήματα τῷ πεποιητότι, ὁμοούσιον Θεῷ κατὰ τὴν ἐκ τῆς Πατρικῆς οὐσίας ὑπάρχουσαν αὐτῷ θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἀνθρώποις κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἠνωμένην αὐτῷ σάρκα, προσκυνοῦμενον δὲ καὶ δοξαζόμενον μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς· ὅτι δι' αὐτῆς ἡμῖν γέγονεν λύτρωσις ἐκ θανάτου, καὶ κοινωνία πρὸς τὸν ἀθάνατον· ἄκρως γὰρ ἠνωμένη ἢ σὰρξ τῷ Λόγῳ, καὶ μηδέποτε αὐτοῦ χωριζομένη, οὐκ ἔστιν ἀθρώπου, οὐ δούλου, οὐ κτιστοῦ προσώπου, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοῦ Δημιουργοῦ, τοῦ ὁμοούσιου τῷ Θεῷ, καὶ οὐχ ὁμοουσίου τῇ ἁσωμάτῳ οὐσίᾳ τοῦ ἀρρήτου Πατρὸς. Τοὺς δὲ τὴν ἄκρως ἠνωμένην σάρκα τῷ Λόγῳ, καὶ μηδέποτε αὐτοῦ χωριζομένην, λέγοντας ἢ διδάσκοντας ὁμοούσιον τῷ Θεῷ· τοῦτέστιν τῇ ἁσωμάτῳ οὐσίᾳ, τοῦτους ὡς διχοστασίας καὶ σκάνδαλα, παρὰ τὴν διδαχὴν ἣν ἐξ ἀρχῆς ἐμάθημεν, ποιῶντας ταῖς Ἐκκλησίαις, ἐκκλίνομεν κατὰ τὴν ἀποστολικὴν παραγγελίαν, καὶ ἄλλοτρίους ἡγουμένα· διὰ τὸ ἐναντιοῦσθαι τῇ ἀρχαίᾳ παραδόσει καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ εἰρήνῃ.

ERECHTHIUS

ANTIOCHIÆ IN PISIDIA EPISCOPUS.

FRAGMENTUM.

Ang. Mai Script. Vet. t. VII, p. 163.

Τοῦ μακαρίου Ἐρεχθίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Ἀ τῆς Πεισιδίας, ἐξ ὁμιλίας λεγθείσης ἐν τοῖς ἀγίοις Θεοφανείοις ἐν τῇ Μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, καθεζομένου τοῦ μακαρίου ἐπισκόπου Πρόκλου.

Παρά Ἡσαΐου τοῦ μεγάλου προφήτου ἠκούσαμεν Θεοῦ κηρυττομένου· Παιδίον γάρ, φησὶν, ἐγεννήθη ἡμῖν, καὶ Υἱὸς ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτοῦ· καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς, σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστὴς, ἀρχῶν εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Μήτις οὖν ὑμεῖς Ἰουδαῖοι ἐξαπατήσειεν κλάδος· οὕτω γὰρ καλεῖν τοὺς αἰρετίζοντας ἄξιον, ὡς ἄλλο μὲν τὸ τεχθὲν, ἄλλο δὲ ὁ ἐν αὐτῷ κατοικήσας Θεός, καὶ ὡς δύο τοῦ γεννηθέντος αἱ φύσεις· ἂν γὰρ τις τοῦτο λέγειν τολμήσειεν, τὸν Ἐμμανουὴλ αὐτῷ μόνον ἀντίθεος, καὶ χαλινὸν σιωπῆς τὴν τοῦ ὀνόματος ὑποδέξεται μνήμην. Οὐ γὰρ δύο φύσεις, ἀλλὰ σαρκωθέντα Θεὸν ἢ Παρθένο μυστικῶς ἀπεκύησεν, δεξαμένη τὴν τοῦ Πνεύματος ἐπιφοίτησιν. Εἰ μὲν γὰρ ἀνθρωπίνης σπορᾶς βλάστημα ἦν ὁ Χριστὸς, συνετίθεμεν ἂν, τὸν καρπὸν κατὰ τὴν φύσιν μιμεῖσθαι τὴν ῥίζαν· εἰ δὲ ἐκ Πνεύματος ἐστὶν ἁγίου, κατὰ τὴν τοῦ ἀρχγγέλου φωνὴν, Θεὸς ὁ τεχθεὶς, ἐπειδὴ καὶ Θεὸς ὁ τῆς γεννήσεως πρόξενος.

Beati Erechthii episcopi Antiochiæ in Pisidia ex homilia recitata in sancta Epiphania in Magna ecclesia Const. sedente beato episcopo Proclo.

Ex magno propheta Isaia audivimus, cum ait: Puer natus est nobis, et filius datus est nobis, cujus principatus super humerum ejus; et vocatur nomen ejus magni consilii angelus, admirabilis, consiliarius, Deus fortis, potens, princeps pacis, pater futuri sæculi¹. Ne igitur aliquis Judaicus surculus vos decipiat; sic enim appellandi sunt, qui hæreticos sectantur, quasi alius sit, qui natus est, et alius, qui in eo habitavit Deus, et quasi duæ sint ejus, qui natus est, naturæ. Si quis enim hoc de Emmanuele dicere ausus fuerit, oppone ei hoc solum nomen, et memoria hujus nominis erit ei frenum silentii. Non enim duas naturas, sed Deum incarnatum Virgo mystice peperit, cum Spiritus sanctus in eam supervenisset. Etenim si Christus esset fetus seminis humani, concederem fructum secundum naturam imitari radicem. Sin vero est ex Spiritu sancto, secundum vocem archangeli, Deus est qui natus est, quia Deus est causa ortus.

¹ isa. ix, 6.

SANCTUS PETRUS

LAODICENSIS EPISCOPUS.

DE PETRI LAODICENSIS COMMENTARIO IN QUATUOR EVANGELIA.

Ang. Mai Biblioth. nov. t. VI, p. 543.

Petri episcopi Laodicensis permodica ac prope nulla legitur notitia apud bibliographos. Exstat ejus brevis paraphrasis orationis Dominicæ in tomo primo Origenis, editionis Maurinæ, col. 909, Græce, cum interpretatione Latina ex Bibliotheca Lugd. PP. t. XII, p. 522. Paraphrasis quoque ejus canticorum B. Mariæ, Zachariæ, ac Simconis edita fuit a Morello, quam non vidi. Denique in Possini catena ad Matth. xix, 11, locus recitatur ex eodem Petro Laodicensi. Jam vero plenus ad quatuor Evangelia Commentarius, cum Petri Laodicensi, Πέτρου Λαοδικείας, in codicibus Vaticanis mihi feliciter com-